

בבית המשפט העליון

רע"א 4253/14

לפני : כבוד הנשיא א' גרוניס

המבקש : יוגב חלפון, עו"ד

נגד

המשיבים :
1. שמן משאבי גז ונפט בע"מ
2. גבי אשכנזי, יו"ר חברת שמן
3. יוסי לוי, מנכ"ל החברה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי
בתל-אביב-יפו מיום 19.5.2014 בתיק ת"צ 38842-10-13
שניתנה על ידי כבוד השופטת ד' קרת-מאיר

תשובת המשיבים מיום 22.9.2014
לבקשת רשות הערעור

בקשת המבקש מיום 4.12.2014 לעיכוב הליכים

תשובת המשיבים מיום 11.12.2014
לבקשה לעיכוב הליכים

בקשת המבקש מיום 15.12.2014
למתן זכות תשובה בעניין הבקשה לעיכוב הליכים

בשם המבקש : בעצמו

בשם המשיבים : עו"ד דרור סברנסקי ; עו"ד מעיין אביטבול

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מיום 19.5.2014,

שבה נדחתה בקשתו של המבקש לתקן בקשה לאישור תובענה ייצוגית.

2. המשיבה 1 היא חברה ציבורית העוסקת בחיפושי נפט וגז בישראל (להלן – המשיבה 1 או החברה). ביום 13.10.2013 דיווחה המשיבה 1 לבורסה לניירות ערך, כי קידוח נפט שביצעה בים התיכון הוא ככל הנראה קידוח "יבש". בדיווח נוסף לבורסה לניירות ערך, מיום 16.10.2013, הודיעה המשיבה 1 כי הקידוח שביצעה אכן נמצא יבש, וכי הוחלט לנטשו. דיווחים אלו הובילו לנפילה בערך מניותיה של המשיבה 1. ביום 17.10.2013 (היינו, יום לאחר הדיווח האחרון לבורסה מבין השניים הנזכרים לעיל) הגיש המבקש בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד המשיבה 1, יו"ר דירקטוריון החברה, מנכ"ל החברה (המשיבים 2-3, בהתאמה) ומספר נתבעים נוספים (להלן – הבקשה לאישור). בבקשה לאישור נטען, כי המשיבה 1 הוציאה פרסומים מטעים לגבי הקידוח, אשר הטעו משקיעים לסבור כי נמצא בקידוח נפט באיכות גבוהה, וכי היא הסתירה מידע מן המשקיעים בנושא. חברי הקבוצה שבשםם ביקש המבקש לשמש תובע מייצג הם אלו שהשקיעו כספים על דרך רכישת מניות מהמשיבה 1 (לרבות כאלו שמימשו אופציה שהייתה בידיהם לרכישת המניה).

3. ביום 20.10.2013 הגיש המבקש בקשה לתיקון הבקשה לאישור (היינו, שלושה ימים בלבד לאחר הגשתה), על-ידי מחיקת ארבעה מתוך שבעה מהנתבעים שנגדם הוגש ההליך. זאת, שכן התברר לו, לטענתו, כי לנתבעים אלו לא הייתה נגיעה לטענות המועלות בבקשה לאישור. בית משפט קמא נעתר לבקשה ביום 21.10.2013. ביום 21.10.2013 הגיש המבקש בקשת תיקון נוספת, שהוכתרה בשם "בקשה לתיקון טעות סופר", ובה ביקש כי יוספו לבקשה לאישור סעיפי חוק שונים מתוך חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, אשר לטענתו "הושמטו בשגגה". גם לבקשה זו נעתר בית משפט קמא (החלטה מיום 27.10.2013). עניין נוסף שיש לציין הוא, כי לאחר שהגישו המשיבים את תשובתם לבקשה לאישור, ולאחר שהגיש המבקש את כתב התשובה מטעמו במענה לתשובת המשיבים, איפשר בית המשפט המחוזי למשיבים להגיש כתב תשובה נוסף מטעמם (כלומר, כתב טענות רביעי במספר). זאת, נוכח העובדה שבכתב התשובה שהגיש המבקש, נכללו טענות

חדשות שלא נכללו בבקשת האישור. יוער, כי לאחר הגשת כתב טענות זה, התיר בית המשפט המחוזי למבקש להגיש כתב טענות נוסף מצידו (כלומר, כתב טענות חמישי).

4. ביום 30.3.2014 הגיש המבקש "בקשת רשות בהולה לתיקון כתב תביעה" (להלן – בקשת התיקון). בבקשה זו התבקש בית המשפט להתיר תיקון של הבקשה לאישור בשני אופנים: ראשית, ביקש המבקש לצרף לבקשה לאישור את חברי הדירקטוריון במשיבה 1 כנתבעים. זאת, לטענתו, בשל מידע שנחשף בפרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון שצורפו לכתבי הטענות מטעם המשיבים, שממנו עולה (לשיטתו) אחריות ישירה של הדירקטורים לנזקי הקבוצה המיוצגת. שנית, ביקש המבקש לצרף לבקשה לאישור קבוצה מיוצגת נוספת. הקבוצה הנוספת מורכבת ממי שרכש מניה של המשיבה 1 "באמצעות הבנק" (בלשון המבקש). הכוונה בכך היא, ככל הנראה, לבעלי מניות שרכשו מניות בשוק המשני, ולא ישירות מהמשיבה 1. יוער, כי הנזק המוערך שעל-פי הטענה נגרם לחברי הקבוצה המקורית שאותם ביקש לייצג בבקשה לאישור, עמד על 65 מיליון ש"ח. בבקשת התיקון נטען שהנזק לחברי הקבוצה הנוספים מוערך בסכום של 160 מיליון ש"ח. כלומר, משמעות ההיעתרות לבקשת התיקון באספקט זה, היא הכפלת סכומה הכולל של הבקשה לאישור פי שלושה וחצי לערך (225 מיליון ש"ח במקום 65 מיליון ש"ח).

5. בית משפט קמא דחה את בקשת התיקון. בית המשפט המחוזי עמד בהחלטתו על השתלשלות העניינים בהליך, כפי שתוארה לעיל: הגשת הבקשה לאישור יום לאחר הדיווח לבורסה לניירות ערך בדבר נטישת הקידוח, התיקונים שנעשו בבקשה לאישור סמוך לאחר הגשתה, הגשת תשובה על-ידי המבקש שהייתה רחבה ומפורטת יותר מהבקשה לאישור והצורך שהתעורר בהגשת כתבי טענות נוספים לאחר מכן. בית משפט קמא הוסיף, כי בעת שהוגשה הבקשה לאישור, ציין המבקש הוראות חוק שונות באופן שאינו מדויק, ואף הוראות חוק שכבר בוטלו. באשר לבקשה להוספת הנתבעים, קבע בית משפט קמא כי בקשת התיקון הוגשה בשיהוי. עוד הוסיף בית משפט קמא, כי המבקש הביא קטעים מן הפרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון במשיבה 1 באופן מטעה "בדרך שלחלוטין

איננה מקובלת", והוסיף כי "להתנהלות מעין זו אין לתת יד". כן נקבע, כי הבאת ציטוטים מטעים מתוך הפרוטוקולים "מהווה שיקול מהותי ביותר בבחינת תום ליבו של המבקש". באשר להרחבת הקבוצה המייצגת, נקבע כי אין לתובע המייצג עילה אישית שמכוחה רשאי הוא לייצג את חברי הקבוצה הנוספים. כן הוסיף בית משפט קמא שהמבקש לא צירף תצהיר מטעם חבר בקבוצה הנוספת, ולא פירט מידע מספיק באשר לנזק שלפי הטענה נגרם לחברי אותה קבוצה. עוד יצוין, כי בגדר החלטתו הורה בית משפט קמא על מחיקת אמירות מבישות מכתב טענות שהגיש המבקש. הכוונה היא לאמירות של המבקש המייחסות "קנוניה" בין המשיבים לבין עורך-דין שפנה לבית המשפט בבקשה לעיין בתיק בשם החברים בקבוצה הנוספת שאותה מעוניין המבקש לייצג.

6. מכאן בקשת רשות הערעור שלפניי. המבקש טוען, כי ההליך עדיין נמצא בשלב ראשוני, וכי יש להתיר לו לתקן את הבקשה לאישור. לגבי בקשתו לצרף נתבעים נוספים לבקשה לאישור, טוען המבקש כי לא נפל שיהוי בהגשת בקשתו וכי הוא פעל במהירות סבירה לאחר שקיבל לידי את הפרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון. המבקש מוסיף, כי חברי הדירקטוריון גרמו לנזקים לחברי הקבוצה, וכי הם נושאים באחריות ישירה כלפיהם. לגבי הקבוצה הנוספת שמעוניין המבקש לייצג, נטען כי לחברי קבוצה זו נגרם נזק הדומה לזה שנגרם לקבוצה שצוינה בבקשה לאישור. עוד מתייחס המבקש בבקשת רשות הערעור להחלטת בית משפט קמא למחוק אמירות מבישות מכתב הטענות שהוגש על-ידו.

7. המשיבים, בתשובתם לבקשת רשות הערעור, תומכים יתדותיהם בהחלטת בית משפט קמא. המשיבים טוענים כי הבקשה לאישור הוגשה בסמוך מאוד ובחופזה לאחר הדיווחים שנעשו בקשר לקידוח, וכי אין לאפשר למבקש לתקנה "טלאי על טלאי". לגבי צירוף הנתבעים הנוספים, טוענים המשיבים כי המבקש מנסה לבסס את אחריותם של אלו על-ידי ציטוטים מטעים וחלקיים מתוך

פרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון. כן נטען כי למבקש אין עילה אישית שעל בסיסה הוא רשאי לייצג את הקבוצה הנוספת.

8. אעיר, כי בקשת רשות הערעור הוגשה על-ידי התובע המייצג עצמו (שהוא עורך-דין), ולא על-ידי באת-כוחו בבית משפט קמא. לא מצאתי לנכון בגדר בקשת רשות ערעור זו להתייחס לשאלה האם יש מקום לאפשר במסגרת תובענה ייצוגית "ייצוג עצמי" מסוג זה, שכן יש להניח שהדברים יתבררו במסגרת ההכרעה בבקשה לאישור. כן יצוין, כי ביום 4.12.2014 הגיש המבקש בקשה לעיכוב המשך בירור ההליך בבית משפט קמא עד להכרעה בבקשת רשות הערעור (המשיבים, בתשובתם מיום 11.12.2014, מתנגדים לבקשה זו).

9. דין בקשת רשות הערעור להידחות. לטעמי, די באופן שבו התנהל המבקש למן הגשת ההליך, על מנת לדחות את בקשתו לתקן את בקשת האישור. כאמור, המבקש הגיש את בקשת האישור בסמוך מאוד לאחר הדיווחים שנעשו לבורסה לניירות ערך בדבר היותו של הקידוח "יבש". זמן קצר לאחר הגשת בקשת האישור, הגיש המבקש שתי בקשות לתיקונה: האחת בקשר למחיקת חלק מהנתבעים, שכן התברר לו שהם אינם רלוונטיים להליך, והשנייה בקשר להוספת הוראות חוק שעליהן נסמכת עילת התביעה (לשיטתו), ואשר הוא שכח לציין בשוגג. המבקש נהג, איפוא, באופן חפוז עת שהגיש ההליך. זאת ועוד, בית משפט קמא קבע כי בכתב התשובה שהגיש המבקש (במענה לתשובת המשיבים לבקשה לאישור) נכללו טענות חדשות, ועל כן התיר למשיבים להגיש כתב טענות נוסף במענה לכך. במובנים מסוימים, כתב התשובה שהגיש המבקש דומה לבקשת אישור מתוקנת שהוגשה מטעמו (בלא רשות). בנסיבות אלו, אני סבור שאין להתיר למבקש לתקן את בקשת האישור פעם נוספת. דומה, כי מקצי השיפורים החוזרים ונשנים שעורך המבקש בבקשה לאישור נובעים מהחיפזון שבו הוגשה (ראו, רע"א 4778/12 תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' נאור, פסקה 6 (19.7.2012) (להלן – עניין תנובה); רע"א 8562/06 פופיק נ' פזגז 1993 בע"מ, פסקה 8 (15.4.2007); בר"מ 4303/12 אינסלר נ' המועצה האיזורית עמק חפר, פסקה 17 (22.11.2012)). אף אזכורן של הוראות חוק שגויות בכתב התביעה

שצורף לבקשה לאישור מלמד על החופזה שבה נהג המבקש. אין צורך להרחיב מילים על חוסר היעילות הטמון במתן היתר לתיקון הבקשה לאישור בשלב זה (וכאמור, בית משפט קמא התיר לבעלי הדין להגיש כתבי טענות ב"סבב חמישי", נוכח התנהלותו של המבקש), דבר שיצריך עתה הגשת כתבי טענות מחודשים באופן המתקרב להתחלת ההליך מראשיתו. אוסיף, כי תיקון כתבי טענות הוא עניין הנתון לשיקול דעתה של הערכאה הדיונית, וערכאת הערעור תמעט להתערב בו (רע"א 5460/13 אסס תעשיות מזון בע"מ נ' שור, פסקה 5 (11.8.2013)). בנסיבות העניין, ונוכח הנימוקים שפורטו לעיל, לא מצאתי לנכון להתערב בשיקול הדעת הנתון לערכאה הדיונית בעניין זה.

10. המקרה דנא הינו דוגמה אחת מיני רבות של בקשה לאישור תובענה ייצוגית שמוגשת בחופזה, בלא בדיקה מספקת ובלא הכנה ראויה. הגשת הליך של בקשה לאישור תובענה ייצוגית, ימים ספורים בלבד אחרי האירוע נשוא ההליך, נובעת לעתים, כך נראה, מרצונו של המבקש או של עורך דינו להיות ראשון בהגשת ההליך, מבין אלה שעשויים לנקוט הליך דומה (ראו, עניין תנובה, בפסקה 7). יש אף לזכור שלפעמים הפונה האמיתי לבית המשפט הוא עורך הדין, כשהמבקש משמש אך כסות לשם סיפוק דרישותיו של חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן – החוק). במקרים מעין זה הנוכחי ניצב בית המשפט בפני דילמה: מצד אחד, ייתכן שמדובר בעילה רצינית ובעלת משקל, כאשר קבוצת הנפגעים מורכבת מאנשים רבים. ייתכן אף שמדובר בפגיעה בכלל הציבור. מתן אפשרות לתקן את הבקשה לאישור התובענה הייצוגית יפעל, כך מניח בית המשפט, לטובתם של חברי הקבוצה, ועשויה להישאל השאלה מדוע שחטאו של המבקש ועורך דינו, שהגישו בקשה בזריזות מופרזת ובלא הכנה מספקת, יפגע בחברי הקבוצה. מצד שני, היעדרות לבקשות תיקון, בוודאי פעם אחר פעם, עלולה לעודד הגשתן של בקשות לאישור תובענות ייצוגיות על ידי תובעים בלתי ראויים ועורכי דין, שאין להם ידע מספיק בתחום התובענות הייצוגיות. זאת ועוד, יש לזכור, כי לפי סעיף 8(א)(3) לחוק, אחד התנאים לאישור תובענה ייצוגית הוא כי "קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת". סוגיה זו עשויה להתעורר למעשה בשלב מוקדם של ההליך, בטרם הכרעה בשאלת

מתן האישור, למשל כאשר מוגשות בקשות חוזרות ונשנות לתיקון הבקשה וכאשר ברור שהבקשה הוכנה באופן רשלני (וכן ראו סעיף 8(א)(4) וסעיף 17 לחוק). מכל מקום, במקרה הנוכחי הוגדשה הסאה ולכן צדק בית משפט קמא משדחה את הבקשה לתיקון בקשת האישור. גם אם שאלות אלו בנוגע לייצוג ההולם אינן מתעוררות לפני הכרעה בשאלה האם ליתן אישור לתובענה הייצוגית, ברור שהן תעלינה במקרה דומה לזה שבפנינו עת שבית המשפט יבחן האם ליתן את האישור.

11. לבסוף, לא אוכל לסיים החלטתי זו בלא התייחסות ללשון הבוטה והמשתלחת שבה נוקט המבקש בכתבי הטענות מטעמו. כך, למשל, המבקש אינו מהסס לייחס בכתבי טענותיו, בלא ביסוס, מעשי שחיתות לרשות לניירות ערך. המבקש גם מייחס בבקשת רשות הערעור מעשים פסולים ל"עורכי הדין הגדולים" בישראל. גם כלפי בית משפט קמא נקט המבקש בלשון שאינה מקובלת כלל ועיקר. כך, למשל, המבקש טוען בבקשת רשות הערעור כי בית המשפט המחוזי "מתנהל לפי גחמותיה של המשיבה", ואף הוסיף ורמז כי בית משפט קמא הושפע על-ידי המשיבה שהינה "בעלת קשרים ואמצעים גדולים". דרך התבטאות זו, מוטב שלא הייתה ננקטת. דומה שיהיה על בית משפט קמא ליתן את הדעת אף לכך בעת ההכרעה בבקשה לאישור, בגדר השאלה כלום יכול המבקש (ובאת-כוחו בבית משפט קמא) לייצג ולנהל את עניינם של כלל חברי הקבוצה באופן הולם ובתום לב (סעיפים 8(א)(3), 8(א)(4) ו-17 לחוק). אעיר, כי בנסיבות אלו לא מצאתי שיש מקום להתערב בהחלטת בית משפט קמא למחוק אמירות מבישות מכתבי טענותיו של המבקש.

12. בקשת רשות הערעור נדחית. ממילא נדחית הבקשה לעיכוב המשך בירור ההליך בבית משפט קמא. המבקש יישא בשכר טרחת עורך-דין לטובת המשיבים בסכום של 25,000 ש"ח.

ניתנה ביום, ז' בטבת התשע"ה (29.12.2014).

תוקנה ביום, י"ד בטבת התשע"ה (5.1.2015).

ה נ ש י א

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 14042530_S06.doc דו
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il